

PREDLOG

**Informacija o izradi višegodišnjeg nacionalnog strateškog plana
razvoja akvakulture**

Prilikom izrade Zakona o akvakulture, usvojenog u julu 2025. godine, u velikoj meri je izvršeno usaglašavanje sa legislativom Evropske unije, između ostalog i sa Uredbom br. 1380/2013 Evropskog parlamenta od 11. decembra 2013. godine o zajedničkoj ribarskoj politici. Članom 34 pomenute Uredbe - Promovisanje održive akvakulture je dato da u cilju promovisanja održivosti i doprinosa bezbednosti hrane i snabdevanju, rastu i zapošljavanju, Komisija će uspostaviti neobavezujuće strateške smernice Unije o zajedničkim prioritetima i ciljevima za razvoj održivih akvakulturnih aktivnosti. Ove strateške smernice će uzeti u obzir relativne početne pozicije i različite okolnosti širom Unije i činiće osnovu za višegodišnje nacionalne strateške planove, a cilj im je:

- (a) poboljšanje konkurentnosti industrije akvakulture i podrška njenom razvoju i inovacijama;
- (b) smanjenje administrativnog opterećenja i učiniti primenu prava Unije efikasnijom i odgovoriti potrebama zainteresovanih strana;
- (c) podsticanje ekonomske aktivnosti;
- (d) diversifikacija i poboljšanje kvaliteta života u obalnim i unutrašnjim područjima;
- (e) integracija akvakulturnih aktivnosti u pomorsko, obalno i unutrašnje prostorno planiranje.

Pored toga da višegodišnji nacionalni strateški plan će uključivati ciljeve države članice, kao i mere i vremenske okvire potrebne za njihovo postizanje, i da će imati sledeće ciljeve:

- (a) administrativnu pojednostavljenje, posebno u vezi sa evaluacijama i studijama uticaja i licencama;
- (b) razumnu sigurnost za operatore akvakulture u vezi sa pristupom vodama i prostoru;
- (c) indikatore za ekološku, ekonomsku i socijalnu održivost;
- (d) procenu drugih mogućih prekograničnih efekata, posebno na morski biološki resurs i morske ekosisteme u susednim državama članicama;
- (e) stvaranje sinergija između nacionalnih istraživačkih programa i saradnje između industrije i naučne zajednice;
- (f) promovisanje konkurentne prednosti održive, visokokvalitetne hrane;
- (g) promovisanje praksi akvakulture i istraživanja sa ciljem poboljšanja pozitivnih efekata na životnu sredinu i riblje resurse, kao i smanjenja negativnih uticaja, uključujući smanjenje pritiska na riblje zalihe korišćene za proizvodnju hrane, i povećanje efikasnosti resursa.

Države članice će razmenjivati informacije i najbolje prakse putem otvorene metode koordinacije nacionalnih mera sadržanih u višegodišnjim nacionalnim strateškim planovima. Komisija će podsticati razmenu informacija i najboljih praksi među državama članicama i olakšati koordinaciju nacionalnih mera predviđenih u višegodišnjem nacionalnom strateškom planu.

Zakon o akvakulturi je inkorporirao ove zahteve kroz član 11 – Nacionalni strateški plan razvoja akvakulture, kojim je dato da Nacionalni strateški plan razvoja akvakulture kao srednjoročni akt strateškog planiranja iz oblasti akvakulture na predlog Ministarstva donosi Vlada.

Nacionalni plan akvakulture izrađuje se u skladu sa propisom kojim se uređuje područje strateškog planiranja i upravljanja razvojem Crne Gore.

Nacionalni plan akvakulture ima sljedeće ciljeve:

- 1) administrativno pojednostavljenje, posebno vezano za procjene i studije uticaja, kao i za dozvole;
- 2) razumnu sigurnost za subjekte u akvakulturi u vezi sa pristupom vodama i prostoru;
- 3) utvrđivanje indikatora za ekonomsku i socijalnu održivost, kao i održivost životne sredine;
- 4) ocjenu mogućih prekograničnih uticaja, posebno na morske biološke resurse i morske ekosisteme na susjedne države;
- 5) stvaranje bolje povezanosti između nacionalnih istraživačkih programa i saradnje između privrede i naučne zajednice;
- 6) promovisanje konkurentne prednosti održive, visokokvalitetne hrane;
- 7) promovisanje praksi u akvakulturi i istraživanja sa ciljem jačanja pozitivnih uticaja na životnu sredinu i riblje resurse, kao i smanjivanje negativnih uticaja, uključujući smanjenje pritiska na riblje stoke koji se koriste za proizvodnju hrane za životinje i povećanje efikasnosti resursa.

Pored navedenog Nacionalni plan akvakulture naročito sadrži i sljedeće ciljeve: dugoročne pravce, prioritete, mjere podrške, potrebna finansijska sredstva i rokove za njihovo izvršenje, kao i obaveze preuzete iz međunarodnih sporazuma.

Nacionalni plan akvakulture donosi se na period od najmanje sedam godina sa mogućnošću revizije tokom tog perioda na osnovu naučnog savjeta ili uslijed promijenjenih okolnosti.

Kako bi se pristupilo izradi višegodišnjeg nacionalnog strateškog plana razvoja akvakulture, potrebno je ispoštovati sledeće korake:

- Oformiti radnu grupu za izradu Nacionalnog strateškog plana razvoja akvakulture (imenovanje predstavnika iz relevantnih institucija, kao što su ministarstva, naučne i istraživačke institucije, lokalne samouprave, civilnog sektora -NVO);
- Uraditi SWOT analizu/analiza stanja sektora akvakulture (sprovesti analizu, uz raspoložive administrativne izvore podataka, koji će biti osnova za izradu programskih polazišta i ciljeva, odnosno nacrt Nacionalnog strateškog plana razvoja akvakulture);
- Pripremiti prvi, radni nacrt Nacionalnog strateškog plana razvoja akvakulture (na sjednici Stručne radne grupe definisati ključne potrebe, posebne ciljeve i mjere za ostvarivanje; pokazatelje ishoda sa ciljanim vrijednostima za praćenje uspjeha sprovođenja; indikativni finansijski okvir po ciljevima; usklađenost sa strateškim smjernicama EK i ključnim nacionalnim strategijama);
- Doneti Odluku o započinjanju postupka izrade studije o proceni uticaja na životnu sredinu (osnov Zakon o zaštiti životne sredine i Uredba o strateškoj proceni uticaja strategije, plana i programa na životnu sredinu -SEA Directive – 2001/42/EC);
- Doneti Odluku o imenovanju Komisije za izradu studije o proceni uticaja na životnu sredinu (U Komisiju su imenovni predstavnici tijela nadležnih za pojedine komponente od značaja za zaštitu životne sredine, relevantni stručnjaci, ali ne osobe koje su učestvovala u izradi Nacionalnog strateškog plana razvoja akvakulture);
- Izabrati ovlašćeno lice za izradu studije o proceni uticaja na životnu sredinu (kroz postupak javne nabavke);
- Izraditi nacrt studije o proceni uticaja na životnu sredinu (izabrano ovlašćeno lice izrađuje nacrt studije o proceni uticaja na životnu sredinu);
- Rad Komisije za izradu studije o proceni uticaja na životnu sredinu (nakon dostavljanja nacrt studije o proceni uticaja na životnu sredinu, Komisija razmatra nacrt i daje preporuke ovlašćenom licu za dorade studije o proceni uticaja na životnu sredinu, a nakon usklađivanja donosi mišljenje da je studije o proceni uticaja na životnu sredinu sveobuhvatna i stručno utemeljena;
- Doneti Odluku o upućivanju studije o proceni uticaja na životnu sredinu i nacrt Nacionalnog strateškog plana razvoja akvakulture na javnu raspravu (objaviti informacije o javnoj raspravi o nacrtu studije o proceni uticaja na životnu sredinu kao i nacrt Nacionalnog strateškog plana razvoja akvakulture);
- Pribaviti mišljenje organa nadležnog za zaštitu životne sredine o sprovedenom postupku izrade studije o proceni uticaja na životnu sredinu;
- Priprema konačne verzije Nacionalnog strateškog plana razvoja akvakulture i pokretanje postupka usvajanja na Vladi.

ZAKLJUČCI:

- Obavezuje se Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede da oformi Stručnu radnu grupu za izradu Nacionalnog strateškog plana razvoja akvakulture;
- Obavezuje se Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede da prosledi Vladi završni Nacrt Nacionalnog strateškog plana razvoja akvakulture na usvajanje zajedno sa Izveštajem o sprovedenom postupku izrade.